

Lipvissen van het geslacht *Cirrhilabrus*

Systematiek:

Orde: Perciformes

Familie: Labridae

Genus: *Cirrhilabrus*

Soorten:

C. adornatus
C. melanomarginatus
C. aurantidorsalis
C. morrisoni
C. balteatus *C. punctatus*
C. bathyphilus *C. pylei*
C. blatteus *C. randalli*
C. Claire *C. rhomboidalis*
C. condei *C. roseafascia*
C. cyanopleura *C. rubrimarginatus*
C. earlei *C. rubripinnis*
C. exquisitus *C. rubrisquamis*
C. filamentosus *C. rubriventralis*
C. flavidorsalis *C. sanguineus*
C. joanallena *C. scottorum*
C. johnsoni *C. solorensis*
C. jordani *C. temminckii*
C. katherinae *C. tonozukai*
C. katoi *C. walindi*
C. laboutei *C. walshi*

C. lanceolatus

C. lineatus

C. lubbocki

C. lunatus

C. luteovittatus

C. marjorie

ALGEMEEN:

Cirrhilabrus is een van de 60 genera die de familie LABRIDAE rijk is. Labridae is een van de meest soortenrijke familie onder de rifvissen, er zijn ongeveer 500 soorten bekend, enkel nog de leden van de familie Gobiidae hebben nog meer soorten.

Het genus of geslacht *Cirrhilabrus* werd in 1850 opgesteld door Temminck met de beschrijving van de eerste soort *Cirrhilabrus temminckii*. In 1853 beschreef Bleeker *Cirrhilabrus solorensis*. In 1957 herzag Norman het genus *Cirrhilabrus* en voorzag twee soorten *C. cyanopleura* en *C. temminckii*. Hij bezag *C. solorensis* als een synoniem van *C. cyanopleura*, doch hij vergat *C. jordani* op te nemen.

Door de jaren heen werden nog verschillende soorten opgenomen. In 1980 werden niet minder dan 14 nieuwe soorten aan het genus toegevoegd.

Er werd nog lang gediscuteerd over *C. solorensis*, doch heden zijn 40 soorten officieel beschreven.

KENMERKEN EN GEDRAGINGEN:

Deze kleine lipvissen hebben evenals hun naaste verwante genera, *Paracheilinus*, *Pseudocheilinus*, *Pseudocheilinos* en *Pteragagus* een uniek oog. Het hoornvlies is in twee segmenten verdeeld en vormt zo een dubbele pupil. De middelste pupil is een soort close-up lens zodat de vis een vergroot beeld krijgt van de toch kleine prooidiertjes. Alle *Cirrhilabrus* hebben een onderbroken zijlijn en een vlezige draad (*Cirrus*) aan de vinstralen van de rug- en anaalvin, vandaar ook hun naam. De *Cirrhilabrus* soorten zijn protogenische hermafrodieten, wat wil zeggen dat alle *Cirrhilabrus* als wijfjes geboren worden en later het grootste en meest dominante wijfje in een mannetje zal transformeren wanneer de sociale orde dit dicteert.

Deze lipvisjes vindt men gewoonlijk in de tropische Indische- en Stille Oceaan in ondiep water boven zand- en rotssubstraten (tot 25 meter).

Ze worden gemakkelijk opgeschrikt en verdwijnen dan in holen en tussen het koraal.

Het zijn dagactieve vissen die 's nachts slapen en daarbij een cocon vormen, zowat hetzelfde systeem dat papegaaivissen gebruiken. Deze cocon beschermt de slapende vis door zijn geur te maskeren voor de gevoelige olfactorische receptoren (reukorgaan) van nachtelijke rovers.

Gewoonlijk vormen deze dieren aggregaties van een dominant mannetje met verschillende wijfjes. Ze brengen de meeste tijd door met het zoeken naar voedsel nl. zooplankton.

De mannetjes zijn altijd groter en kleurrijker dan de wijfjes. Bij alle soorten is het mannetje volledig anders gekleurd dan het wijfje (dicromatie). Ook kan de kleur variëren

van locatie tot locatie. Dit is vooral van toepassing bij *C. temminckii* waarvan drie kleurvarianties bekend zijn (Randall, 1922). Het is mogelijk dat het uiteindelijk verschillende soorten blijken te zijn, doch tot op heden wordt het als een kleurvariatie aangenomen.

IN HET AQUARIUM:

Deze zeer mooie lipvisjes zijn uitstekende aquariumdieren. Een eerste vereiste is een aquarium dat volledig afgesloten is. Deze lipvissen zijn behendige springers, daarbij zijn ze zeer schrikachtig.

Alhoewel ze redelijk klein blijven zijn het toch zeer actieve vissen die een wat groter aquarium zeer op prijs stellen.

Men kan wel verschillende *Cirrhilabrus* soorten samenhouden, doch twee mannetjes van dezelfde soort is ten stelligste af te raden.

Het aquarium moet ook voldoende levend steen en veel goede schuilplaatsen bezitten. Soms hebben ze wat "privacy" nodig, doch meestal zullen ze de hele dag door de bak kruisen op zoek naar voedsel.

Cirrhilabrus soorten gaan uiteindelijk, ook al zijn het zoöplanktoneters, alles eten wat aangeboden wordt. In het begin kunnen het echter wel kieskeurige eters zijn. Als eerste voedsel kan dan mysis of krill uitkomst bieden.

Deze lipvisjes zullen ook de microfauna van het levend steen verorberen. *Cirrhilabrus* soorten verdragen over het algemeen de meeste vissen. Ze zullen slechts uiterst zelden een andere vis aanvallen. Uitzondering zijn andere kleine lipvissen die na hen in het aquarium ingebracht zijn (voedselconcurrentie).

Andere actieve vissoorten zoals doktersvissen en grote vlindervissen kunnen deze kleine lipvisjes wel eens doen schrikken wanneer ze door de bak flaneren.

Deze lipvisjes laten ook alle koralen en andere lagere dieren met rust, al kan er al eens een kleine poets- of ander garnaal sneuvelen die na hen in het aquarium werd gezet.

We zullen nu enkele soorten nader bespreken.

We beginnen met een soort die eens "het summum" onder de lipvissen was, *Cirrhilabrus scottorum* of Scott's lipvis. Tegenwoordig is deze lipvis wat meer algemeen te verkrijgen. Ze komen voor rond Fiji, Cook Eilanden en Frans Polynesië. Volwassen mannetjes worden tot 12 cm groot.

Uiteindelijk zullen ze in het aquarium hun prachtige kleuren verliezen, of het aquarium moet zo groot zijn dat men een harem kan houden en zodoende de baltskleuren van het mannetje kan behouden. 1

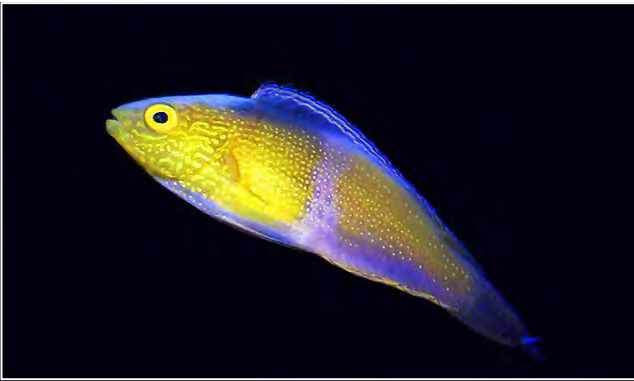

Een andere populaire soort is **C. solorensis** de Roodkop lipvis. Deze is de laatste jaren ook meer en meer te verkrijgen. Komt voor in Indonesië op diepten van 2 tot 10 meter. Het mannetje wordt 12.5 cm groot. 2

© Frank Teigler - www.Hippocampus-Bildarchiv.de

Een soort die gevonden wordt in het Noorden van de Stille Oceaan is **C. jordani**, Jordan's lipvis. Komt voor rond Hawaï Eilanden en Johnston Atol. Blijft iets kleiner dan de vorige 2 soorten (10 cm). Komt echter op grotere diepte voor (25 m) wat zich vertaalt in een moeilijker acclimatiseren in gevangenschap. In de natuur bewaakt hij een harem van 2 tot 100 wijfjes. Voelt zich bij gedempt licht veel beter.3

De meest zeldzame van alle dwerglipvisjes is waarschijnlijk de Rhomboid lipvis, **C. rhomboidalis**. Hij is alleen gekend van de Marshalleilanden en komt voor op diepten tot 40 meter. De aquariaan die deze lipvis in zijn collectie heeft, heeft er een hoge prijs voor betaald. 5

En als laatste, het "kroonjuweel" der Cirrhilabrus soorten is de gelijnde lipvis, **C. lineatus**. Komt voor op het Groot Barrière Rif. Alhoewel hij meer ingevoerd wordt dan *C. rhomboidalis* is hij echter meer gezocht, en is de prijs dus ook navenhand. Bereikt een lengte van 10 cm. 6

De Roodgerande lipvis, **C. rubrimarginatus**, is een zeer gezochte en weinig geïmporteerde soort. Waarschijnlijk te danken aan de diepte waarop deze lipvis normaal voorkomt (50 m). Behoort tot de grootste Cirrhilabrus soorten (14 cm) alleen *C. melanomarginatus* is nog groter. Komt voor van Fiji tot Tonga en Zuid Japan. 4

CONCLUSIE:

Door hun kleine gestalte, hun prachtige kleuren, hun zacht karakter en hun interessant gedrag zijn deze dwerglipvisjes uitermate geschikt voor het rifaquarium. Het kunnen gemakkelijk de "showvissen" worden in een iets kleiner aquarium. Komen echter niet tot hun recht bij agressieve vissen. Andere vissen die dezelfde voedingsgewoonten hebben dienen gemeden te worden. Kijk ook even of het aquarium goed afgesloten is.

